

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—, — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/L. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravištvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

Osrednje glasilo državnih nameščencev in upokojencev.

Noveliranje pokojninskih predpisov.

S spremembo uradniškega zakona, ki se pripravlja, bodo vsakakor spremenjeni tudi pokojninski predpisi za državne uslužbence. Da li bodo pokojninski predpisi ostali sestavno poglavje je noveliranega uradniškega zakona ali bodo izločeni v posebni pokojninski zakon, in kaj bodo obsegale pričakovane spremembe, še ni gotovo. V sedanjem štadiju komisijskega pripravljanja zakonskega načrta tudi ni mogoče vedeti, ali bodo vse spremembe samo v korist državnih uslužbencev. Zato ne bi bilo dobro zavzemati se samo za čimprejšnjo azakonitev novele, temveč v prvi vrsti naglašati v stanovskem glasilu konkretizirane želje državnih uslužbencev.

Ne more se oporekati da bi bilo umestno vse pokojninske predpise za vse vrste državnih uslužbencev izločiti iz odnosnih zakonov (o državnih uslužbencih, o ustroju vojske, o prometnem osebju) in zbrati v en sam poseben zakon. Razlika službenih odnosov jev upokojencev ni ista, kakor je razlika med službenimi odnosi aktivnih uslužbencev poedinih vrst državne uprave. Normiranje pokojninskih predpisov v ločenih zakonih stvarno ni utemeljeno. Ako se vsi pokojninski predpisi zberó v enem zakonu, bo večja garancija, da se za vse državne uslužbence uveljavijo ista načela.

Eno od glavnih načelnih vprašanj, katero je sedaj aktualno pri noveliranju penzijskih predpisov, je vprašanje, kdo naj v bodoče nosi bremena za preskrbo upokojenih državnih nameščencev in njihovih rodbin. Nedvomno je interes in želja vseh državnih uslužbencev, da v tem pogledu obdrže pridobljeno situacijo, torej da država nosi to breme vsaj v dosedanjem obsegu tudi vnaprej. Ako bi se hoteli sedaj aktivni prejemki uslužbencem povečati, obenem pa nanje prevaliti breme pokojnin, potem bi bilo ekonomičneje, da se sorazmerno z bremenom pokojnin zmanjša namravano povečanje aktivnih prejemkov. Boljše bi bilo namreč realno, čeprav

manjše, povečanje, kakor formalno povečanje prejemkov, katero more tudi izginiti, če bi se v bodoče zvišali prispevki za pokojninski sklad. V nasprotnem slučaju bi se ustvarilo tudi novo delo z računanjem pokojninskih prispevkov in upravo pokojninskega zaklada.

Prevalitev pokojninskega bremena na državne uslužbence bi bila protivna njihovim interesom še v drugem pogledu. Ako bi stalnost državnih uslužbencev ostala še za naprej uspendirana, bi šlo breme predčasnih upokojitev, mislimo predvsem na obsežne redukcije — na račun tistih državnih uslužbencev, ki bi ostali v službi.

Vidi se torej, da je vzdrževanje pokojninskega zaklada s prispevki državnih uslužbencev in stalnost višine njihovih odtegljajev, določenih v ta namen, garantirana samo s stalnostjo vseh uslužbencev v službi.

Ako bi država celo pokojninsko breme prevzela na uslužbence, bi ti prišli celó v slabši položaj od dnevnih čarjev, ki sami nosijo le del bremena za zavarovanje svojih oskrbnin.

V interesu državnih uslužbencev je torej, da se pokojninsko breme ne prenese z državnega proračuna na pokojninski fond, ne da bi tudi še v bodoče država prispevala v dosednji višini v isti namen. Pač pa bi moglo biti v interesu državnih uslužbencev, če se pokojninski predpisi dopolnijo tako, da bodo nudili uslužbencem in njihovim rodbinam ugodnosti v preskrbi preko mej dosedanjih predpisov, n. pr. za slučaj bolezni, za odrasle potrebne otroke. To bi se moglo, če država sama ne more to breme vzeti nase, natožiti eventualno v obliki obveznega zavarovanja uslužbencem samim; pa tudi v tem slučaju bi bila morda boljše in cenejša priključitev za take namene že obstoječim socialno-zavarovalnim zavodom, kakor pa ustanovitev posebnega zaklada za državne uslužbence.

I. Š.

Resolucija novomeške učiteljske skupščine.

Na redni skupščini ljubljanskega poverjenišstva v Novem mestu je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija:

»Učiteljstvo, zbrano dne 20. julija 1930. na skupščini Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana — v Novem mestu, enodušno manifestira za utrditev jugoslovenske misli v smeri edinstva naroda in države s pomočjo šole in javnega dela učiteljstva.

Odobravajoč vladni manifest od 1. julija t. l. s principom: en narod, ena država, hoče zastaviti vse svoje moralne in intelektualne sile za doseg tega cilja.

Da bi se pa moglo popolnoma posvetiti svojemu težavnemu delu v šoli in zunaj nje za blagor domovine in naroda, je nujno potrebno, da se mu uredi njegov materialni položaj, in prosi kraljevsko vladu, naj takoj reši to žgoče vprašanje, s čimer ne bi koristila le učiteljskemu stanu, marveč v mnogo večji meri tudi narodu in domovini.

Centrala UJU v Beogradu naj ob vsaki dani priliki, a še prav posebno ob letošnjem jubilejnim kongresu, posudarja neobhodno potrebo hitre rešitve našega gmotnega vprašanja in naj ob tem kongresu prosi za avdijenco pri g. ministrskemu predsedniku in g. ministru prosvete, katerima naj predoči naše aktivno delovanje v pravcu vladnega manifesta ter ju naprosi, naj pospešita ureditev naših prejem-

kov. Centrala naj tudi skuša doseči, da bodo njeni zastopniki mogli v posebni avdijenci pri Nj. Veličanstvu kralju raztolmačiti naš težavni gmotni položaj.

Na merodajnih mestih naj centrala poudari zlasti sledeče:

1. Z zakonom o narodnih šolah se učiteljstvu materialni položaj ni izboljšal, temveč se mu je celo poslabšal s tem, da so se dosednji prejemki šolskim upraviteljem znižali, ostalemu učiteljstvu pa je bila ukinjena državna stanarina, dočim mu z zakonom določena občinska stanarina v pretežnih krajih še do danes ni bila izplačana.

Ker je z zakonom ustvarjen položaj, ki ga ni mogoče izpreminjati, apeliramo na merodajne činitelje občinskih uprav, uvidevši pri tem težak položaj občin in priznavajoč ga, naj nam ne otežkočajo že itak dovolj težkega položaja, marveč čimprej izvedejo zakonite določbe.

2. Kot nujno potrebno smatramo, da izide pravilnik k zakonu o narodnih šolah, da nam bo izvajanje zakona s pomočjo šole in prosvetnih ustanov, v katerih delujemo — v blagor naroda in države — omogočeno.

S pravilnikom pričakujemo ureditve vprašanj upraviteljskih doklad od enorazrednice dalje, do katerih smo imeli po dosedanjih šolskih zakonih pravico, pričakujemo pa tudi ugodne rešitve vprašanja učiteljskih stanarin in kuriva.

3. Glavni up pa stavi učiteljstvo na revizijo uradniškega zakona, katerega uveljavljenje smatra za nujno potrebno že glede na dejstvo, da je bil materialni položaj izboljšán že vsem strokam I. kategorije in domalega vsem strokam tudi II. kategorije, katerih dobrin pa ono še ni deležno.

Od novega uradniškega zakona pričakujemo predvsem sledeče:

1. Prejemki učiteljstva naj se izboljšajo in izenačijo s poviški plač ostalemu državnemu uradništvu.

2. Napredovanje v plačah bodi avtomatično in tako, da tudi učiteljstvo doseže 1. a) grupo, ki je uvedena pri vseh strokah II. kategorije, katerim je bilo materialno stanje že izboljšano. Najvišja grupa bodi glede prejemkov izenačena v razmerju II. kategorije do 5. grupe I. kategorije uradniškega zakona.

3. Z državnimi uradniki poročene učiteljice naj se glede prejemkov izenačijo z onimi neporočenimi učiteljicami.

4. Službena doba naj se za učiteljstvo zniža na 32 let, kot je bila to po zakonu iz leta 1904. in po dopolnilnem šolskem zakonu iz leta 1919.

Ob tej priliki se učiteljstvo obrača do merodajnih činiteljev, posebno še do predstavnikov prosvetnih ustanov in društev, pri katerih sodeluje, da podpro te naše težnje in zahteve in nam tako omogočijo, da se moremo v polni meri posvetiti tudi prosvetnemu delu v narodu, katero zahteva od nas tudi mnogo materialnih žrtev.

O poteku veličastnega zborovanja priobčimo v prihodnjih številkah izčrpno poročilo. Za danes objavljamo samo prednjo soglasno sprejeto resolucijo, ki vsebuje vse glavne postulate našega osnovnošolskega učiteljstva.

Bolniško zavarovanje državnih uslužbencev.

Na moja dva članka o tem predmetu v »Našem Glasu« sem prejel sicer nekaj pritrdilnih izjav tovarišev, ki uvidevajo važnost te naše socialne samopomoči, vendar vse premalo, da bi se mogla ta ideja že zdaj realizirati. Skoraj bi obupal nad brezbriznostjo tovarišev, ki hočejo še vnaprej nositi riziko bolezni in z njo združenih nepredvidenih, navadno prav občutnih izdatkov. In ni dosti manjkalo, da nisem opustil vsako nadaljnjo akcijo in propustil brezbrizneže njihovi usodi. Novega poguma pa mi je dala akcija pripravljalnega odbora za ustanovitev »Podpornega društva finančnih uslužbencev« v Ljubljani, ker se tu poleg pogrebnega sklada, ustanavlja še poseben bolniški sklad. Pristop k temu (bolniškemu) skladu sicer ni obvezen, vendar je napravljen prvi poskus za prostovoljen pristop k takemu skladu, v katerega se mesečno plačuje 3 Din in se potem v slučaju bolezni — vedno oziraje se na razpoložljiva denarna sredstva in posebne razmere člana — lahko prejme primerno podporo. Deležen bo pa te podpore — na-

Ivan Škarja, državni svetnik.

ravno — le oni, ki je včlanjen najmanj 6 mesecev v bolniškem skladu.

»Podporno društvo finančnih uslužbencev« določa tedaj mesečne fiksne donose, in sicer:

a) obvezno za pogrebni sklad (mesečno 6 do 10 Din, po starosti),

b) neobvezno za tiste člane pogrebne sklada, ki žele biti deležni bolniških podpor, za posebni bolniški sklad, mesečno 3 Din.

Sigurno se bo tudi za neobvezni bolniški sklad prijaviło lepo število tovarišev, ki bodo tedaj mesečno plačevali za oba sklada 9 Din do 13 Din. S tem pa se že približujemo znesku, ki bi bil potreben za splošno bolniško zavarovanje državnih uslužbencev. Plačati bi bilo samo nekaj dinarjev na mesec več in lahko ustanovimo lastno bolniško blagajno z vsemi dobrinami, ki sem jih navedel v uvodoma cit. člankih. Imam tedaj opravičeno upanje, da se bodo državni uslužbenci zavedli dolžnosti, ki jih imajo napram sebi in svojim rodbinam.

Uradniška judikatura državnega sveta.

I.

Načelne odločbe obče seje državnega sveta od 30. novembra 1929, pod št. 41.480.

1.

Odločba upravnega oblastva ne more biti niti po tožbi poedince, niti po tožbi glavne kontrole predmet vno- vičnega razmotrivanja, če in kolikor je bila izdana v smislu razsodbe državnega sveta skladno s čl. 42. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih (obveznost razsodb državnega sveta za upravna oblastva; op. ured.) razven v slučajih, katere predvideva § 426. (starega srbskega. op. ured.) gradjankega sudskega postopka (obnova sodnega postopanja).

2.

Pripomba k k tar. post. št. 52 zakona o taksah se uporablja tudi v slučajih, kadar gre za vprašanje službene odgovornosti državnega uradnika.

Op. ured.: Za pritožbe (tožbe) na državni svet zoper ukaze ali postopanje vseh upravnih oblastev se plača taksa 100 Din. Če vložijo tožbo državni nameščencev zoper odločbo, s katero se mu je kot državnemu uslužbencu prekršila pravica, se ta taksa ne plača vnaprej. Pobere se naknadno samo tedaj, če se tožba zavrne.

3.

Upravno oblastvo, čigar rešitev o pokojnini je postala pravomočna, ne

krši prava poedince, če odbije njegovo zahtevo, katera je bila v pravno-močni rešitvi že ocenjena.

Neocenjene zahteve v izvršni rešitvi je upravno oblastvo dolžno oceniti in izdati rešitev.

4.

Za določevanje temelja za izračun nanje družinske pokojnine veljajo v celoti določbe čl. 146. zakona o uradnikih in ostalih civilnih uslužbencih, to je družinam uradnikov, ki ob smrti še niso imeli 10, imeli so pa več nego 5 let službe, pripada pravica do pokojnine, kakor da je umrl uradnik imel že 10 let službe. (V tem pogledu poznejša določba zakona o pridobivanju pravice do osebné pokojnine civilnih državnih uslužbencev itd. od 1. marca 1929. »Ur. list« 105/25 od 12. marca 1929.) ne zadeva čl. 146. uradniškega zakona, da se pravica do pokojnine pridobi šele s 15 leti službe).

5.

Zadnji odstavek čl. 108. invalidskega zakona (iz leta 1925.) se mora tako tolmačiti, da se mora po novem zakonu o uradnikih, oziroma po novem zakonu o ustroju vojske in mornarice in drugih posebnih zakonih po položaju in letih službe določevati pokojnina poginulim v vojni, umrlim ali izginulim častnikom, vojaškim uradnikom in obveznikom uradniškega reda srbske in črnogorske vojske, kakor

tudi umrlim invalidom — častnikom srbske in črnogorske vojske in častnikom-prostovoljcem, ki so se borili v vrstah srbske in črnogorske vojske, ter se morajo na ta način določene osebne pokojnine vzeti kot osnova za določitev družinskih pokojnin imenovanih. (Navedeni imajo torej po novih zakonih ne samo pokojninski odstotek, temveč tudi pokojninsko osnovo).

II.

Načelne odločbe obče seje državnega sveta z dne 31. januarja 1930. pod št. 3186.

Družinske pokojnine, o katerih govori poslednji odstavek čl. 108. invalidskega zakona, teko od 21. novembra 1925., kot od dne, ko je invalidski zakon stopil v veljavo, ker v zakonu ni nobene omejitve v tem pogledu in ker je treba predpis čl. 102. invalidskega zakona, ki določa, da pričenjajo teči invalidnina in dodatki po invalidskem zakonu od 1. aprila 1926., tolmačiti kot izjemo od splošnega pravila v najozjem smislu.

III.

Načelne odločbe obče seje državnega sveta od 5. marca pod št. 7900.

1.

Ce je rešitev upravnega oblastva postala izvršna zato, ker stranka v zakonitem roku ni vložila pravnih sredstev, a je upravno oblastvo na zahtevo zasebne stranke izdalo odločbo, v kateri je ugotovilo, da je nepravilno in na škodo stranke uporabilo zakon, tedaj upravno oblastvo nima pravice, da novi rešitvi da retroaktivne učinek od dne, ko je bila izdana prva rešitev. Ta druga rešitev upravnega oblastva učinkuje od dne, ko je stranka svojo zahtevo izrazila. Če upravno oblastvo iz lastne pobude popravlja svoje prejšnje rešenje, s katerim je, kakor se je kasneje ugotovilo, nepravilno uporabilo zakon napram zasebni stranki, nova rešitev nima retroaktivne moči. Ta rešitev upravnega oblastva učinkuje šele od dne, ko jo je upravno oblastvo izdalo.

2.

Državni svet je skladno s čl. 15. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih pristojen, da razsoja o odločbah (rešitvah) finančnega ministra o draginskih dokladah, izdanih na podlagi čl. 25. odločbe ministrskega sveta od 17. aprila 1924. št. 42.300, ker se 4. odstavek čl. 25. navedene odločbe ministrskega sveta, v kateri je rečeno, da so navedene rešitve finančnega ministra izvršne, mora tolmačiti tako, da so izvršne v smislu čl. 36. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih. (Op. ured.: Navedeni čl. 25. odločbe DR št. 42.300 govori o kaznih, ki zadenejo državnega uslužbenca, kateri je predložil neresnično prijavo za sprejemanje družinske draginske doklade. Kazen, s katero se takemu uslužbencu odvzame pravo do draginske doklade za dobo 1 leta, izreka finančni minister).

Francevič:

Letovišče v Rakovniku.

Na drugem mestu sem že prikazal svetu rakovski napor za povzdigo tujkega prometa v slavnem trgu: kako so si omislili primerno kopališče v le- notoki Rakovščici. S tem pa se ni iz- črpala njih podjetnost. Olepševalno društvo — ali na kratko OD — je za- sejalo po vseh ograjnih zidovih one bodeče vrtno rastline, ki jo učeni bo- taniki nazivajo po latinsko: corda be- nedicta. To čast so ji Rakovci bržčas izkazali zato, ker je zdravilna za že- lodec.

Ta čin OD pa še ni zadovoljil vseh občanov. Trgovec Dabiživ Krivec je namreč venomer še naganjal, naj se sklicujejo nadaljnje seje OD. Napo- sled mu je predsednik omenjenega združenja, župan Miran Mevželj, neje- voljno zabrusil v njegovi odsotnosti: »Krivec vtika povsod svoj rilec!« Mevželj je bil dobrojedec, pristen kur- ji britof, zato ga je nemilo mrevnarila udnica, gosposka nadloga. Že davno mu jo je napovedala trška Sibila s pro- staško brezobzirnostjo: »Kdor putke žre, ga putika tre!«

IV.

Načelne odločbe obče seje državnega sveta od 14. in 17. aprila 1930. pod št. 16.210/30.

1.

Čl. 337. finančnega zakona za leto 1928./29. ne predstavlja nove določbe, temveč avtentično tolmačenje čl. 144. zakona o civilnih uradnikih, ter je za- radi tega ostal še v veljavi, čeprav ni omenjen v zakonu od 31. julija 1929. o podaljšanju veljavnosti dosedanjih finančnih zakonov in zakonov o prora- čunskih dvanajstinah. (Družinske po- kojnine ne pripadajo svojcem upoko- jencev, ki so se oženili po upokojitvi, temveč samo družinam tistih uslužben- cev, ki so se poročili pred vstopom v državno službo, ali pa za časa aktiv- nega službovanja; op. ured.).

2.

Čas, prebit v vojni po odbitku kadrskega roka se po čl. 282. finanč- nega zakona za leto 1922./23. računa za napredovanje po stopnjah osnovne plače aktivnim častnikom, ki so na ta položaj prišli po vojni in ki so bili na tem položaju ob času, dokler je veljal čl. 282. navedenega zakona.

Za vsako roko primerno pero!

Amerikan. nalivna peresa
"EAGLE" specialne tvrdke
A. PRELOG LJUBLJANA
Marijin trg

3.

Drugi odstavek čl. 146. zakona o civilnih uradnikih ni tihoma ukinjen s tem, da je bil s čl. 303. finančnega zakona za leto 1927./28. ukinjen po- slednji odstavek čl. 237. zakona o ci- vilnih uradnikih, ker čl. 137. navede- nega zakona govori o osebni pokojni- ni, čl. 146. navedenega zakona pa iz- ključno o družinski pokojnini (se- svojecev umrlega uslužbenca, ki je umrl na poškodbah ali za boleznijo, pridob- ljeno v izvrševanju službe; v tem slu- čaju se prišteje v pokojninsko osnovo še 10 službenih let k dejanski odslu- ženi dobi; op. ured.).

4.

Načelniki prometnega ministrstva, ki so na razpoložanju, nimajo pravice do funkcijske doklade, kadar ne vrše svoje službe, ker se priznava ta dokla- da po čl. 84. pravilnika načelnikom izrečno le z ozirom na važni položaj in službo, v kateri je potrebna poseb- na pazljivost, večja usposobljenost in jačji napor v službi.

5.

Uslužbenec prometnega ministr- stva dobe ob prehodu iz nižje v višjo kategorijo skladno s čl. 58. in v zvezi s prvim odstavkom čl. 57. zakona o državnem prometnem osebju pripada- jočo skupino v višji kategoriji z ozi- rom na višino plače v skupini, katero so zavzemali ob prestopu.

Da bi nestrpnem in neučakan- cem zavezal kačjepečni jezik, je dal načelnik soseski na znanje in ravna- nje: »Zasedanje OD se bo vršilo, ka- dar pride poslednji Dan!« Ta izjava je nehotoma razburila in podkurila nekatere preprosteže, ker so pri njej mislili na vesoljno sodno obravnavo v dolini Jozafatski. Pozabili so, da je tretji in zadnji sin kramarja in tra- marja Jurija Dana, splošno znanega in zvanega le z imenom Picck, blagaj- nik OD in tokrat po kupčijskih oprav- kih v Milanu. Ko se je vrnil tretji Dan, so hkratu prispeli v Rakovnik ugledni veljaki: Balaben, Pleše in Tance iz Go- rice, Kakovič, Poliz in Ritomeč iz Istre, Hercog, Kralj in Vitez iz Maribora. Kakor hitro so sklenili svoje vinske, živinske, kovinske ter imovinske po- godbe, so se malce okopali v motnih valovih lenotoke Rakovščice, ki se jim je bolj prilegla nego našemu psu palica, nato pa se zapletli z domačini mogotci v prijateljske pomenke. Za letovišče, so dejali, bi moral trg po- skrbeti za kako prirodno čudo v bliž- nji Veliki gori, kamor bi petični ino- zemci hodili ob oblačnih dneh; tudi večerna svečava po cestah in ulicah bi

6.

Uradniki, ki so služili ali ki slu- žijo v Črni gori, imajo pravico do ugodnosti, katere določa 8. odstavek čl. 137. zakona o civilnih uradnikih, ker je v istem členu določena samo pristojnost ministrskega sveta, ki je že prej z rešenjem DR št. 42.300/1924. odločil, kateri kraji so to, v katerih so življenske razmere posebno težavne in je izrečno kot tak kraj označil tudi Črno goro. (V takih krajih se po cit. členu uradniškega zakona šteje za po- kojnino vsakih osem mesecev za po- polno leto; op. ured.).

7.

Uradniki ministrstva za zunanje zadeve ne morejo iz pripravniške 9. skupine preiti v pomožno 8. skupino I. kategorije, dokler ne izpolnijo po-

gojev iz čl. 56. zakona o civilnih urad- nikih, to je, dokler ne dopolnijo 3 leta pripravniške službe v 9. skupini, ker 8. odstavek čl. 248. navedenega zaka- na ni izjema od čl. 56. navedenega zakona, ki določa triletno pripravni- ško službo, temveč je le izjema od čl. 14. navedenega zakona, ki govori o začasnem službovanju. (Op. ured.: Po 8. stavku čl. 248. uradniškega zakona traja v resortu zunanjega ministrstva rok začasne službe izjemoma dve ali tri leta, dočim v drugih ministrstvih povsod po 3 leta; čl. 14. uradniškega zakona pa dovoljuje izjeme od sploš- nega pravila, da je državna služba v prvih treh letih začasna. Navzlic te- mu, da morejo torej postati v zuna- njem ministrstvu pripravniki že po 2 letih stalni, napredovati v 8. skupi- no morejo pa šele po 3 letih službe).

Skupščina Glavnega Saveza na Cetinju.

Zveza je prejela od Glavnega Sa- veza v Beogradu dopis z dne 21. ju- nija t. l., da se bo vršila letošnja skup- ščina Glavnega Saveza 6. in 7. septem- bra na Cetinju. Dopis se glasi:

»V smislu čl. 15. Savezovega statuta nam je čast dostaviti vam poziv, da izvolite za to skupščino določiti svoje delegate, in sicer v številu, do katerega imate pravico po čl. 17. statuta. Število delegatov in njih imena sporočite Glavnemu Savezu najkasneje do 5. av- gusta t. l., da bomo mogli pravočasno preskrbeti dopust in vozne olajšave za delegate.

Čas in kraj skupščine bomo obja- vili v »Činovniškem Glasniku«. Prav tako boste naknadno obveščeni o voz- ni olajšavi, ki jo bomo preskrbeli pri prometnem ministrstvu.

Dnevni red skupščine je:

1. Otvoritev skupščine in pozdravi.
2. Poročilo upravnega odbora o delovanju Glavnega Saveza od zadnje skupščine dalje.
3. Poročilo nadzornega odbora o računskem zaključku za l. 1929.
4. Referat o načrtu zakona o ci- vilnih državnih uradnikih in zakona o pokojninah.
5. Referat o mednarodnih uradni- skih zvezah in o letošnjem mednarod- nem uradniškem kongresu v Zenevi.

6. Predlog proračuna za l. 1930/31.
7. Volitev upravnega in nadzorne- ga odbora.
8. Referati pokrajinskih zvez in centralnih strokovnih organizacij.
9. Vprašanja in predlogi.
10. Zaključitev skupščine.

Eventualne predloge k 9. točki dnevnega reda naj včlanjene organiza- cije dostavijo glavnemu tajništvu v dokončni redakciji in s potrebnimi ute- meljitvami najdlje do 15. avgusta t. l. Vsi referati, postavljeni na dnevni red skupščine, bodo v celoti in pravočasno objavljeni v glasilu Saveza.

Zaradi tega priporočamo včlanje- nim zvezam in strokovnim organizaci- jam, da določijo pravočasno govornike, da se bo razprava na skupščini vršila skladneje in ekspeditivneje.

Z odličnim pozdravom!

Predsednik: Tajnik:
dr. Mih. T. Jovanović. Miloš Papić.

Zveza bo vsem včlanjenim organi- zacijam glede skupščine Glavnega Sa- veza na Cetinju poslala pravočasno še posebno okrožnico, na katero že sedaj opozarjamo.

Odkupnina osebnega dela.

V ti zadevi je Zveza že dne 18. ju- lija t. l., takoj čim je bila o teh odteg- ljajih obveščena, poslala glavnemu Sa- vezu v Beogradu sledeči dopis, kate- rega v informacijo včlanjenih organi- zacij in zaradi ponovnih povpraševanj poedincev objavljamo v celoti:

»V smislu razpisa gradbenega mi- nistrstva z dne 7. junija t. l., št. 42.293 in skladno z odlokom finančnega mi- nistrstva z dne 24. junija t. l., št. 83.570/II. se bo za kritje stroškov pri gradnji in vzdrževanju banovinskih in občinskih cest odtegnil od prejem- kov za mesec avgust t. l. kot od- kupnina za osebno delo vsem aktiv-

nim in upokojenim državnim usluž- bencem na tri dni odpadajoči znesek, t. j. deseti del mesečnih aktivnih pre- jemkov, oziroma pokojnine (brez sta- narine in vsakršnih doklad).

Ta odlok finančnega ministra, ozi- roma razpis ministra za gradbe je osnovan v čl. 38. zakona o samouprav- nih cestah z dne 8. maja 1929.

Že lani se je podpisana Zveza z dopisom št. 743/29 z dne 16. avgusta 1929. obrnila na Glavni Savez s pro- šnjo, da skuša na kompetentnih mestih izposlovati izpremembo navedenega zakonskega člena, odnosno ukinitve

se morala ojačiti in v kavarni bi kazalo uvesti glasbo, če že dekan ne bi pri- volil v ples.

Na prvem novem sestanku OD je torej predsednik poudaril, naj si čim- prej omislijo muziko. »Če potrebujete muzike, vam je moja ob vsakem ča- su na razpolago,« se je blagohotno vstulil naglugh svetovalec, ki je gojil bušo, imenovano »muzka« po zaviha- nih rogeh. Slednjič so ukrenili, da bo učitelj Grčar sestavil tamburaški zbor, že dokaj izvežban, ki si bo prizadeval zadostiti denarne in dinarne inostran- ske goste, »molzne kravice« za trg Ra- kovnik. Glede druge točke, razsvetlja- ve, ki naj ne obremeni občinskega proračuna, naj bi ponoči slednji občan hodil s svetiljko po svojih poslih. Za tretji zahtevek se pa priredi kaka glo- bokoumna šmentriga na Vražji steni v Veliki gori. Domenjeno, sklenjeno.

Da bi se uveril, kako se izvaja nje- gov ukaz o prosvetljenosti rakovskih prometnih žil, jo je mahnil rakogroma- sti župan zvečer z okovano leskovačo po svojem področju na sprehod. Ni mu bilo sojeno dolgo krevsati in tev- sati, kar uzre majavo žensko postavo

brez predpisane luči. »Aha, mrcina sem te ujel!« jo rezko nahruli, »kje pa imaš laterno?« — »Tukajle,« potegne babela zarjavelo lampo izpod pred- pasnika. — »Ampak sveče nimaš v njej!« — »Ni bilo nič oglašeno, gospod Mevželj.« — »Dobro, jutri zarana bo birič obnarodil še ta dodatek.« Drugo noč naleti načelnik na hlapca, ki je bil namenjen v hlev h konjem. »Kje pa je svetiljka z lojenko ali leščerba z ol- jem?« ga prestreže. — »Evo je!« se odreže konjar. — »Pa ne gori!« — »Ni bilo zapovedano!« »Čakaj, fanté, jutri se ne boš mogel več izgovarjati!« In res, še pred poldnem je občinski sluga pod cerkveno lipo tolkel na boben, da se je navrlo in nadržlo zija ko listja in trave. S povzdignjenim glasom je razodel občinstvu, da je vsak odrasli čiste pameti dolžan nositi s seboj od mraka do zore svetilnico, v njej mora biti sveča, ta pa naj ima na enem kon- cu plamen... In glejte: točna in do- ločna beseda je zalegla, poslej je šlo vse kakor po maslu, ki je, mimogrede povedano, njega dni služilo za svečavo. Tako si je občinski poglavar lahko prihranil utrudljivo prezanje in opre- zovanje okoli oglov.

plačevanja te odkupnine za aktivne in upokojene državne nameščence.

Glavni Savez se je na ta Zvezin dopis hvalevredno odzval s pismom z dne 29. avgusta 1929. Iz tega pisma smo povzeli, da je uprava Glavnega Saveza v smislu naše prošnje sicer ukrenila vse potrebno, da pa žal ni mogla doseči uspehov, ker predpisuje plačevanje te odkupnine zakon, čigar določbe se sploh še niso izvajale in ki se zaradi tega ne more že v prvem letu v smislu našega petita novelirati.

Uverjeni smo, da se je pozneje povračilo tega prispevka za leto 1929. izvršilo po nemali zaslugi in prizadevanju uprave Glavnega Saveza, kar so vzeli vsi aktivni in upokojeni državni nameščenci z veliko hvaležnostjo na znanje.

Zato se obračamo na Glavni Savez z enako prošnjo tudi letos. Posebnih razlogov nam ni treba navajati. Dovolj bo, če naglasimo, da pomeni ta prispevek tako za aktivne kot za upo-

kojene državne nameščence občutno zmanjšanje njih osebnih prejemkov in to v času, ko vsi pričakujejo, da se bo njihov položaj z novim zakonom o civilnih državnih uradnikih, odnosno o pokojninah že v najbližji prihodnosti znatno poboljšal.

Ako bi upravi Glavnega Saveza na noben način ne uspelo noveliranje zakona o samoupravnih cestah na ta način, da bi bili aktivni in upokojeni državni nameščenci v čl. 38. navedene dajatve oproščeni, potem prosimo Glavni Savez, da izvoli vsaj izposlovati odplačevanje tega enomesečnega prispevka v več mesečnih obrokih, ki jih aktivni in upokojeni državni nameščenci relativno laže utrpe in z manj občutnimi gmotnimi žrtvami.

V pričakovanju, da bo uprava Glavnega Saveza našo prošnjo primerno upoštevala in nas o storjenih korakih čim prej obvestila, beležimo z odličnimi drugarskimi pozdravi itd.

Vestnik.

Najvišja zahvala. Zveza je prejela od kraljevske banske uprave dravske banovine dopis z dne 7. julija 1930., I No. 70/51 sledeče vsebine: »Po namenu pisarne Njegovega Veličanstva kralja, sporočenem mi po kabinetu ministrstva za notranje posle, sporočam zahvalo Njegovega Veličanstva kralja za pozdravni brzojav. — Za bana pomočnik: Dr. Pirkmajer.«

Tajništvo Zveze posluje za stranke v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6/I. vsak delavnik (razen sobot in dni pred prazniki) od 18. do 20. ure. — Telefon Zveze ima številko 3474.

Za veliko Ljubljano. Spomenico, katero je v zadevi inkorporacije okoliških občin poslala naša Zveza kraljevski banski upravi in občinskemu svetu ljubljanskemu in katero smo objavili že v zadnji številki našega glasila, je ljubljanski »Slovenski Narod« dne 22. julija t. l. v celoti ponatisnil.

Žalosten pojav. Upravištvu našega lista je prejelo nedavno od nekoga državnega nameščenca, ki je nad dve in pol leta prejemal naš list, naslednji dopis: »Sporočam z ozirom na opozorilo »Našega Glasu« z dne 1. julija 1930., št. 19, stran 4. »Važno opozorilo«, da podpisani ni nikdar naročil Vašega lista, če ste mu ga pa Vi pošiljali, ga ne morete z oferto ali enostransko ponudbo siliti in vezati k dejanju, ki obstoji v tem, da bi nesel nazaj na pošto ter odposlal »retour« nenaročeni časopis. Z odličnim spoštovanjem N. N.« — Kakor vidite, ima ta gospod, ki spada v vrste višjih drž. uslužbencev, prav čudne pojme o poslovni morali in dostojnosti, ki vlada celo med najprimitivnejšimi in najbolj zaostalimi narodi, da o smislu za stvarno solidarnost kar molčimo. Najlepše pri vsi ti stvari pa je, da je pisec tega imenitnega dopisa lastnoročno naročil list in celo obenem z naročilom plačal prvi obrok naročnine. Ker ga nato ni odpovedal, mu je uprava seveda list pošiljala še naprej. — Prepričani

Toliko da so prebrisani Rakovci uredili še zadevo s prirodno privlačnostjo, so zavzdignili hrupno reklamo za svoje lečilišče. In kakor učinkujejo že »mali oglasi« po časopisih, tako je tem bolj budil vseobčo pozornost imenitno sfriziran članek, ki ga je o tem zemskem rajju rakovski rojak, dr. Jerzavec, po svojih osebnih zvezah spravil v najjačji naš dnevnik. Slavospev na čudoviti odmev z Vražje stene je udaril na uho vsem odličnim in odločnim hriboolazcem, tako tudi spretnejšim ninarici, miss Farewell, ki je v prestolnici poučevala angleščino. Ko so jo posetili visoki znanci iz megle nega Londona, je brž opozorila mile soplemenike na zanimivost in jih povedla z vlakom v Rakovnik, odtod pa peš ubrala kolovoz proti čarobnemu zakotju v Veliki gori. Z Badiurovim »Voščičem« v roki se je postavila pred nepravidansko skalo in zaklicala: »Aoh, dober dan, gospod Odmev! Kako vam gre? Ali hočete govoriti z menoj?« Strah božji! Popadajte na kolena, ljudje krščanski! Vse besede so prekrasno nazaj odjeknile, brez sleherne ga odbitka... Nato pristopi mršav,

smo, da bo med vsem državnim nameščenstvom, kar ga je naročenega naš list, malo tako »zavednih« naročnikov. Sicer bi bilo izdajanje uradnega glasila res popolnoma nemogoče in sploh čisto odveč. Objavili smo prednji, docela osamljeni slučaj, v vzpodbudo vsem tistim državnim uradnikom, ki se zavedajo važnosti lastnega glasila in katere prosimo, da listu ostanejo zvesti še v naprej.

Razid društva. V »Jugoslovanu« od 18. julija je bilo med »Službenimi objavami« priobčeno naslednje obvestilo: »Bivše Društvo drž. upokojencev in upokojenk v Mariboru se je vsled sklepa občnega zbora dne 25. maja 1930. razšlo. — Maribor, 15. julija 1930. — Mih. Vučetič, grunt. direktor v p.« — K temu je treba dodati še to, da se snuje v Mariboru podružnica skupnega enotnega »Društva državnih upokojencev in upokojenk v Ljubljani«, ki deluje za vso dravsko banovino. K mariborski podružnici omenjenega društva bodo pristopili korporativno vsi bivši člani prejšnjega društva, ki se je prostovoljno — baš v ta namen — razšlo.

Razpust društva. Društvo železniških upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani objavlja v Službenih objavah »Jugoslovana« od 18. julija, da je razpustilo svojo podružnico v Mariboru zaradi neupoštevanja društvenih pravil. Imovina podružnice, ki znaša 449-72 Din, pripade po društvenih pravilih čl. 20. gori imenovanemu društvu.

Oprostitev taks. Finančni minister je oprostil stanovanjsko zadrugo državnih uslužbencev v Mariboru plačevanja taks pri nakupu in prenosu zemljišč ter pri intabulacijah na zemljišča.

Podpora bolniškemu skladu monopolskih nameščencev. Upravni odbor samostalne monopolске uprave je naklonil na prošnjo Združenja monopolskih uradnikov in uslužbencev bolniškemu skladu imenovanega združenja

dolg Anglež in se razkorači pred peščino:

»Hellow, old chap, how do you do?«

Splošna osuplost. Odmev ne golosne ni bev ni mev, kakor da si mu zataknil čep v usta. Minilo je nekaj sekund, tesnobnih in tegobnih. Potlej se dolgopetec zopet oglasi:

»Hellow! What is the matter?«

Žal, nobenega odziva. Mrtvaški znoj oblije čelo članom OD, ki so bili skriv pritihotapili za izletniki. Podsmesno povzame Albionec:

»Well! Are you dead?«

To je bilo preveč. Tokrat se besen glas obregne in razlegne izza Vražje stene:

»Ampak, za Boga milega, menite se no po slovensko, če hočete, da naj vam odgovorjam!«

* Hej, starina, kako se kaj imate?

** Hej, kaj pa je?

*** No, ali ste mrtvi?

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J O S. REICH.

podporo za tekoče leto v znesku 50.000 Din. Bolniški sklad monopolskih nameščencev vzgledno dobro posluje in nudi svojim članom o boleznih v družinah velike ugodnosti. S podporo, katero je prejel od monopolске uprave, bo skladu omogočeno še uspešnejše delovanje.

Nova razmejitev kočevskega in čabarskega sreza. Z uredbo predsednika ministrskega sveta so bile občine Osilnica, Trava in Draga izločene iz ozemlja kočevskega sreskega načelstva in priključene sreskemu načelstvu v Čabru.

Razpisane službe stavbnih inženjerjev. Gradbeno ministrstvo sprejme v službo več stavbnih inženjerjev in arhitektov. Kdor se zanima za te službe, naj čimprej vloži pri personalnem odseku imenovanega ministrstva pravilno opremljeno prošnjo. Vsa druga službena mesta uradnikov, zvanikov in služiteljev v gradbenem ministrstvu so zasedena in so torej vse prošnje odveč.

Sprejem slušateljev v državno železniško šolo. Za šolsko leto 1930./31. se v državno prometno železniško šolo v Beogradu sprejme do 100 kandidatov v starosti 18 do 21 let, ki so jugoslovenski državljani ter so dovršili najmanj sedem razredov gimnazije, realke ali realne gimnazije, so pravilno razviti in zdravi ter dobro vidijo in slišijo. Opraviti morajo sprejemni izpit. Šola traja dve leti. Absolventi te šole dosežejo kvalifikacijo uradnika II. kategorije. Prijave za tečaj naj se do 15. avgusta v priporočenem pismu predlože državni prometni železniški šoli v Beogradu, Miloša Velikog ulica 100.

Natečaj za sprejem gojencev v strojno šolo mornarice. Mestno načelstvo v Ljubljani opozarja na »Konkurs za prijem pitomaca u mašinsku školu mornarice«. Vse podrobnosti so razvidne iz razglasov, ki so nabiti na mestnih deskah.

Nove knjige.

»Zdravje«. Prejeli smo junijski snopič te edine slovenske zdravstvene poljudne revije. Vsebinska 6. številke »Zdravja«: Boži dobre volje. Dr. Tine Meršol. Mleko naša hrana. Inž. Fridrik Gerl. Tuberkuloza dece. Dr. Franc Debevec. Taborenje. Miroslav Zor. Ali se sme k sadju piti voda. Iz zapisov gospoda Potrebe. Miroslav Vrtačnik. Glasnik higijenskih ustanov. Urejuje dr. Karel Petrič. Zdravstvena posvetovalnica. Drobiz. — Zanimivi in poučni mesečnik »Zdravje« se naroča pri upravi v Ljubljani, Zaloška c. 2. Velja za celo leto 30 Din. Toplo priporočamo!

Oblačilnica za Slovenijo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6 priporoča svojo bogato zalogo vseh vrst manufakturnega blaga. Državni uradniki dobijo blago na obroke samo s predložitvijo uradne legitimacije.

Zakonodajno delovanje.

Dva nova sodna zakona. Nj. Vel. kralj je podpisal novi zakon o eksekuciji in zakon o uveljavljanju civilnosodnega postopka.

Zakon o zadužbinah podpisan. Nj. Vel. kralj je dne 10. julija na predlog ministra prosvete in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta podpisal in proglasil zakon o zadužbinah. Zakon ima 30 paragrafov.

Zakon o prometnem osebju. V »Službenih novinah« od 19. julija je bil objavljen dolgo pričakovani zakon o prometnem osebju. S tem zakonom so bili železniškim uradnikom in zvezničnikom znatno povišani prejemki, slično kakor se je to zgodilo v drugih ministrstvih.

Novi zakoni. Nj. Vel. kralj je podpisal zakon o notranji ureditvi, o ustavljanju in o popravljanju zemljiških knjig in zakon o zemljiških knjigah. Zemljiških knjig doslej ni bilo na področju apelacijskih sodišč v Beogradu, Skoplju in Podgorici, povsod drugod v Jugoslaviji pa so zemljiške knjige obstojale. Z novimi zakoni bodo vse zemljiške knjige izenačene. V krajih,

kjer še ni zemljiških knjig, je stopil novi zakon o notranji ureditvi, ustavljanju in popravljanju zemljiških knjig v veljavo 15. dan po njegovi razglasitvi v »Službenih Novinah«, tam pa, kjer zemljiške knjige že obstoje, stopi novi zakon v veljavo šele šest mesecev po njegovi razglasitvi. Novi zakon ima med drugim to novost, da se bodo v zemljiških knjigah vpisovale tudi površine parcel, česar doslej ni bilo v območju viš. dež. sod. v Ljubljani in Splitu.

Novi gozdni zakon za Jugoslavijo je stopil v veljavo 1. julija t. l. Komisija je tudi izdelala 12 pravilnikov za nedržavne in 9 za državne gozdove. Izdelana je še naredba o pogozdovanju Krasa.

Novi zakon o mestih in občinah. V ministrstvu za notranje zadeve izdelujejo zakon o občinah in zakon o mestih. Vsa mesta so pozvana, da podajo svoje mnenje in pripombe k omenjenemu zakonskemu osnutku.

Zakon o zavarovanju trgovcev. Posebna komisija zastopnikov ministrstva trgovine in industrije ter socialne politike in narodnega zdravja je sestavila osnutek zakona o zavarovanju trgovcev za boležen in smrt. Osnutek je bil poslan vsem gospodarskim zbornicam na vpogled.

Pravilnik o zdravilih in drogah. Začetek julija je bil objavljen pravilnik o zdravilih in zdravilnih specialitetah. V tem pravilniku se določa vse potrebno za izdelavo dobrih zdravil in zdravilnih specialitet. Razen tega je bil izdan pravilnik o prometu in kontroli narkotičnih drog in strupov. Kot narkotične droge se smatrajo vse vrste opija, morfija, koakina, hašiša itd. Pravilnik vsebuje tudi kazenska določila. Prepovedana je nedovoljena produkcija, predelava, shranjevanje v skladiščih in prodaja narkotičnih drog in strupov. Prestopki se kaznujejo z globo do 50.000 Din ter z zaplenbo predmetov, s katerimi se je poslovalo brez dovoljenja.

Mednarodni uradni kongres v Genevi.

Že zadnjič smo poročali, da se bo vršil v dneh 6. do 8. avgusta t. l. v Ženevi III. kongres Mednarodne uradniške federacije, ki ima svoje sedišče v Haagu in v kateri so včlanjene uradniške organizacije iz mnogih kulturnih držav Evrope. Objavili smo tudi že referate posameznih zastopnikov, ki se udeležijo kongresa.

Zborovanje se prične dne 6. avgusta ob 10. uri s pozdravom predsednika, nakar bo zastopnik občinske uprave ženevske pozdravil delegate. Kongres pozdravi nato tudi predstavitelj Mednarodnega urada dela in zastopniki drugih mednarodnih združenj. Nato poda tajnik MUF g. F. S. Noordhoff poročilo o poslovanju izza poslednjega kongresa, ki se je vršil meseca septembra 1927. v Nürnbergu. Zvečer bo slavnostna manifestacija v svečanostni dverani Maison du Faubourg.

Dne 7. avgusta se vrši razprava o referatih gg. dr. Völkerja iz Berlina in g. Médoria iz Pariza. Ob 11. uri sprejme ženevsko občinsko zastopstvo delegate v mestni zbornici. Popoldne je določen obisk palače Društva narodov in Mednarodnega urada dela.

Dne 8. avgusta se razprave nadaljujejo in bo ravnatelj Mednarodnega urada dela, bivši minister g. Albert Thomas podal poročilo. Končno se določi kraj prihodnjega kongresa in se izvoli nov stalni strokovni tajnik, nakar se zasedanje zaključuje.

Naša država se udeleži tega kongresa po večjem številu zastopnikov pod vodstvom načelnika Glavnega Saveza g. dr. Mih. Jovanoviča. Našo Zvezo bosta zastopala načelnik gosp. Makso Lilleg in urednik »Našega Glasu« g. dr. Karl Dobida.

O poteku kongresa in o vsebini podanih poročil bom v našem listu obširneje poročali.

Ali se sme k sadju piti voda?

Znani praktični zdravnik dr. W. Schweisheimer piše:

Ljudsko mnenje pravi, da ni dobro, če k surovemu sadju pijemo vodo.

Takšno naziranje moramo vselej na tančnejše preiskati, preden izrečemo sodbo; ljudsko naziranje ima pogosto veliko praznoverja in čudnih primesi na sebi, a zmeraj tiči v njem kakšno realno jedro in izkustveno znanje.

Zdravniki na to vprašanje ne odgovarjajo enotno. Načelno je pač tako: pri neprevelikih množinah sadja in neprevelikih množinah vode — če smo navajeni na obojne množine — nam skupno uživanje splošno ne škoduje. Sicer pa že samo na sebi ni dobru, če uživamo preveč sadja naenkrat, ne da bi se bilo telo polagoma na to navadilo. Želodec se lahko pri tem preveč razširi, črevesno delovanje je preobremenjeno. Že normalna količina sadja poživi črevesno delovanje, kar je pač prva njegova prednost. Na sadje navajeni ljudje, zlasti v sadnih krajih, morejo brez najmanjše škode jesti zelo velike množine sadja, pa se večkrat tudi zmotijo, če pride na primer nova sadna vrsta na trg. Številna motenja v prebavi po užitem sadju, posebno pri otrokih, niso posledica pokvarjenega ali nezdravega sadja, temveč temeljijo na čezmernem uživanju.

Če pijemo zraven še vodo, se že lodec seveda še bolj razširi. Je pa to pri posameznih sadnih vrstah zelo različno. Ravno poskusi najnovejšega časa so pokazali, da sadje vodo vsesa in se pri tem še razširi. Farmakolog Gros v Würzburgu je to ugotovil z zanimivimi raziskovanji. Razrezal je jabolka, češnje, slive, jagode itd. in jih je dal v vodo. Najbolj so se napele češnje, njih obseg je narasel za 60 do 100 odstotkov, in sicer posebno pri črnih češnjah, pri drugih vrstah je bilo povečanje obsega manjše, pri jabolkih na primer samo 10 do 20 odstotkov. Praktična posledica je ta, da pri uživanju češenj ne bomo pili večjih množin vode; kar velja za poskuse v laboratoriju, to velja tudi za želodec in za čreva. Sadje se napne, povzroči abnormno polnost želodca, nastopijo želodčne težkoče, nastane pritisk na prečno mrežo in iz tega morejo nastati neprijetnosti za dihanje in za srce. Tudi črevo začne prehitro delovati in se pogosto pojavi driska.

Slabo se ujema voda tudi z nezrelim sadjem. Nezrelo sadje sicer ni neposredno strupeno, nekateri otroci ga še celo prav dobro prenesejo, a ono vsebuje snovi, ki dovedejo do draženja prebavnih organov in povročajo na ta način bolezni. Najbrž more črevo vlakna nezrelega sadja posebno težko prebaviti, in postanejo vlakna

laže prebavljiva, šele s solčnim zorenjem. Pogostejši vzrok prebavnih motenj je pokvarjeno sadje; na njem naseljene glivice povzročijo abnormno vrenje v telesu in v nadaljnji posledici motenje črevesa in gotovo tudi splošne pojave zastrupljenja. Izkustvo uči, da se pivo in sadje vobče slabo prenašata; to čuti instinktivno že telo samo, ker si ne želi nobene take sestave. Ni še pojasnjeno, ali se s sadjem ne zlagajo drožini sestavni deli v pivu ali kaj je sicer vzrok tega nasprotstva.

Vprašanje, če smemo piti k sadju vodo brez škode, se torej ne more enotno odgovoriti. Varovali se bomo čezmernega pitja vode na užito sadje, zlasti pri češnjah. Nasprotno pa nikakor ne more škodovati, če pijemo vodo pred sadjem; voda je želodec že zapustila, preden je sadje vanj prišlo. In tudi proti pitju vode zraven sadja se pri zmernem uživanju vode in sadja ne more načelno nič ugovarjati; zdravi prebavni organi, posebno če so na to navajeni, ne bodo imeli od tega nobene škode.

Iz »Zdravja«, Ljubljana.

Dr. V. Meršol:

Nekaj o glavobolu.

Glavobol dandanes ni nič nenavadnega. Vzroke iščemo predvsem v slabi prebavi, prehlajenju, nervoznosti, duševnemu prenaporu, slabem zraku itd., je pa čisto glavobol predznak težkih, da, smrtonosnih obolenj. Glavobol nam naznanja, da nekaj v našem telesu ni v redu. Ni treba glavobola omalovaževati, še manj pa mu, kakor se to tako često, posebno od zastopnic lepega spola dogaja, mu pripisovati preveč pažnje. Saj si nekateri in nekatere kar domišlujejo, da jih glava boli, no in zato jih potem seveda mora boleti. Je pač moderno. Le vprašajte učitelje in profesorje, kolikokrat jim učenke in celo učenci (res moški morajo biti taki fantje) navedejo kot vzrok nepripravljenosti — glavobol! Jaz bi jim pokazal! Srām bi naj jih bilo, posebno dečke! Razume se, da tu ne mislim onih redkih slučajev, resničnega glavobola, ki je res strašen, ki ga pa dotičniku že lahko na licu spoznaš.

Izgleda, da je mladina tem manj odporna, čim več se bavi s sportom. Morda baš zato, ker ji je sport glavno, in splošno dela le to, kar ji je všeč. Odtod, slabi napredki v šoli, ki jim slede nični rezultati v znanju, saj te močne, rekordolovne sportnike glavca

boli, če se morajo učiti, posebno, ako je treba pripraviti tako »nepotrebno« latinščino. In so celo učitelji in profesorji, ki take glavobole celo opravičijo! O, kak glavoboleči naraščaj bo to! Saj ne bo smel duševno delati, ker bo pri najmanjšem naporčku glava bolela!

Najčeseje imajo seveda glavobol deklice in žene. Saj se je že od nekdaj imenoval glavobol pri ženskih boleznih, česar dandanes ne moremo več trditi, ko je marsikateri moški mehkužnejši od žen. Pri marsikateri deklici in ženi je postal glavobol kar kroničen; navadno trpe na njem nežne, bolehnne, slabokrvne osebe. Da ne govorim o glavobolu, temporenem, ki spremlja spremembe v dekliskem in ženskem telesu; to je glavobol, ki je včasih zelo neprijeten, a se že da z malo dobre volje in morda s hladnimi obkladki prenašati, ter preide kakor je prišel. Proti kroničnemu glavobolu pa nimamo pravih sredstev; najbolje je tedaj duševno mirovati, se ne razburjati, držati lahko dieto, sprehajati se v senci itd.

Nič nenavadnega ni glavobol pri gospodinjah, posebno pri marljivih. Razgrejejo se pri delu, vroče jim je, pa hajdi odpro vrata in okna na stežaj, nastane prepih (kako prijetno), žene začne čez nekaj časa neznosno glava boleti, pa se čudijo kako in kaj. Na ta način nastane glavobol tudi v ostri zimi, ako gremo gologlavi iz tople sobe na oster mraz. Tak glavobol se vedno in vedno na jako neprijeten način zopet oglašja, ako ne obvarujemo glave prepiha in mraza. Istotako nas glava boli, ako smo predolgo na veliki vročini brez pokrivala. To so res glavoboli.

Človeka glava boli tudi, ako pre malo spi. Mislim, da se je vsak izmed nas že zbudil s prav težko in pusto glavo ponoči, ki jo je prebil na kaki veselici, potovanju, ali ki jo je prebdel bodisi iz kakršnegakoli vzroka. To mine. Hujši in nevarnejši je glavobol, ki muči človeka, ki trajno malo spi, bodisi zaradi skrbi, bodisi zaradi duševnega dela itd. Ni čudno, če tak človek izgublja spomin in duševno čilost, da ne govorim o stalni njegovi slabi volji in razpoloženju in o telesnem predčasnem hiranju. Proti temu pomagata le zadostno spanje, če že ne ponoči, pa vsaj po kosilu najmanj pol urice.

Čudno se glasi, res pa je, da boli glava tudi ljudi, ki preveč spe. Zato na takem glavobolu največ trpe ne matere kopice otrok, ne gospodične in

gospa, ki si same služijo kruh, ne dobre gospodinje, temveč one srečne nobel dame, bogate, brez otrok, brez pravega dela, ki jim je glavno njih lepota, udobnost, ki žive tja v en dan kot troji ali lepe igrarke in pužike brez globljega smisla za življenje. Za tak glavobol je seveda treba poklicati zdravnika; in gorje tistemu, ki bi rekel taki milostljivi: »Nič vam ni, draga moja, le predobro se vam godi. Manjka vam le resnega dela in energične volje in smisla za delo.« Sicer pa, mislim, naše Slovenke še, hvala Bogu, niso obolele na tej opasni mehkužnosti, ki se ji po domače pravi lenoba. To prepustimo rajši drugim narodom.

Ako torej koga izmed nas, ki nismo ne omehkuženi, ne ponočnjaki, enkrat intenzivno glava boli, ne jemljimo takoj raznih praškov, nego iščimo vzrok. Ako smo se prehladili, izlečimo prehlad; ako smo si pokvarili želodec, uredimo prebavo, ako smo se preko mere razžejali ali razburili, se pomirimo in dajajmo hladne obkladke na glavo, ako smo prenapeto ali v mraku čitali, prenehajmo s čitanjem in malo potrpijmo, glavobol bo sam prešel. Ako pa vse to ne pomaga in glavobol še vztraja, pojdimo k zdravniku, ali pa ga dajmo poklicati, ako imamo poleg še vročino, zakaj, tedaj je glavobol predznak težke ali nevarne bolezni.

(Iz »Zdravja«, Ljubljana).

Razno.

Kako se izgublja pisma. Nemški strokovni list z dne 15. marca t. l. piše: Ze več časa sem se izgublja pisma, ki naj bi bila oddana na nekem poštnem uradu v Stettinu. V nekaterih dneh je prešlo neznano kam kar pet, šest in celo osem pisem istega pošiljatelja. Izgube so takoj jenjale, ko so se pisma opazila na sprememni pošti. In končno je prišlo na dan, da je pošiljateljeva uslužbenka denar za poštino po navadi stisnila v žep, pisma pa uničila. Navsezadnje je pa nezvesta uslužbenka še ponevnila gospodarju večjo vsoto gotovine in — izginila. Tako se je naposled dognalo, da veliko pisem sploh ni bilo oddanih, a pošiljatelj je sumil, seš nerednosti poštne uslužbenice, dasi po krivici, kakor se je pozneje ugotovilo. V tem pogledu se tudi našim poštnim nameščencem delajo večkrat velike krivice, kar je pač velika neprijetnost v poštni službi. — (»Poštar«).

Veletrgovina
A. ŠARABON
V LJUBLJANI
priporoča špeciarijsko blago, raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno rudniško vodo.

Prva jugoslovanska tovarna dežnikov
JOSIP VIDMAR
LJUBLJANA
PRED ŠKOFIJO ŠTEV. 19

Solidnost v kvaliteti in ceni. — Točnost in natančnost in izvrševanju naročil!

ENGROS!
EN DETAIL!

Ustanovljena l. 1882.

Priporočamo trdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo zalogo

dežnikov ter sprehajalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno!

Najboljši šivalni stroji in kolesa znamke GRITZNER in ADLER ter švicarski pletilni stroji, Dubied za rodbino, obrt in industrijo

Josipa Petelinca

LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913. Pouk v velenju brezplačen. Večletna garancija.

Delavnica za popravila.

Miroslava Leitgeb
Ljubljana, Jurčičev trg 3.
Strojno in ročno vezanje zaves, pregrinj, perila in oblek v najsolidnejši izdelavi.

Krojaški atelje
FRAN IGLIČ, LJUBLJANA
Pražakova ulica.
Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. — Lastna zaloga modnega blaga. — Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Telefonska številka 2412 Štev. pošt. hran. 11.165
Vzajemna posojilnica v Ljubljani
r. z. z. o. z.
Miklošičeva cesta 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsakovrstne kredite in posojila državnim uslužbencem proti poroštvo, zaznambi na prejemke, zastavi življenjskih polie in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva. Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8.—2.

C. J. HAMANN
Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest in novorojenčkov, perja, modnih potrebščin - Predtiskarja modernih ročnih del.